

B.f. 359. RØROS. SLEGGVEIEN 3

Farge- og bygningsarkeologiske undersøkelser og dokumentasjon av øst- og sydfasadene.

Jon Brønne

Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU)
 Storgata 2, Postboks 736 Sentrum, 0105 Oslo
 Telefon: 23 35 50 00
www.niku.no

Tittel B.f. 359. Røros. Sleggveien 3 Farge- og bygningsarkeologiske undersøkelser og dokumentasjon av øst- og sydfasadene.	Rapporttype/nummer NIKU Oppdragsrapport 175/2014	Publiseringsdato 06.11.2014
	Prosjektnummer 156.1056.14	Oppdragstidspunkt 28.6. – 6.11. 2014
	Forsidebilde Røros. Sleggveien 3. Hovedfasaden. Foto: Brønne 2006.	
Forfatter(e) Jon Brønne	Sider 24	Tilgjengelighet Åpen
	Avdeling Konservering	

Prosjektleder Malerikonservator Jon Brønne
Prosjektmedarbeider(e)
Kvalitetssikrer Avdelingsleder Merete Winness

Oppdragsgiver(e) Riksantikvaren

<p>Sammendrag</p> <p>I forbindelse med en større restaurering og rehabilitering av syd- og østfasadene på Sleggveien 3, og ombyggingen av skjælet til bad og vaskerom, var det påkrevet med bedre dokumentasjon av de to fasadene før arbeidene ble igangsatt. Undersøkelsene og dokumentasjonen er utført in situ, med støtte i arkivalia, litteratur, eldre fotografier og oppmålinger av anlegget fra 2011 – 2012.</p>

<p>Emneord</p> <p>Trebygning, 1800-tall, 1900-tall, fargeundersøkelse, Røros</p>
--

Avdelingsleder

Avdelingsleder Merete Winness

Forord

Innholdsfortegnelse

1	Historikk.....	7
2	Bakgrunnen for undersøkelsene	8
3	Metode for undersøkelsene	10
3.1.1	Fargeregistrering	10
3.1.2	Fotografier	10
4	Resultat av undersøkelsene	10
4.1	Fargeundersøkelser	20
4.1.1	Østveggen.....	20
4.1.2	Sydveggen.....	20
5	Forslag til tiltak	21
5.1.1	Tilstand	21
5.1.2	Tiltak	21
6	Kilder:	22
6.1	Litteratur.....	22
6.2	Arkivalia	22

1 Historikk

Sleggveien 3 var opprinnelig et tradisjonelt Røroshus i en etasje med et lite soveloft over stua og kjøkken med åpen grue. Huset var av samme type og omtrent samme størrelse som nabohuset i Sleggveien 5.

Fig. 1. Røros. Sleggveien 5. Foto: J. Brønne. 2011.

Sleggveien 3 var oppført i laftet tømmer. Bygningen var upanelt. Byggeår er ukjent, men trolig er huset oppført i midten av 1800- tallet. I flg. panteregisteret for Gauldal sorenskriverembete er det første registrerte skjøtet på eiendommen datert 28 januar 1841. Det er ikke usannsynlig at dette kan være den første overdragelsen av eiendommen før huset ble bygget.

Huset ble fullstendig ombygget til dagens størrelse i 1908. Dette er bekreftet i en branntakst datert 21. januar 1909.¹ Hovedfasaden mot Sleggveien står uendret fra denne ombyggingen.

De andre fasadene på huset er endret flere ganger siden ombyggingen i 1908. Nordveggen ble panelt i 1947/48. Vinduene i denne veggen er skiftet flere ganger. Siste gang ble husmorvinduet med løse sprosser fra 1971/72 til nordøstrommet i 2. etasje, skiftet i 2000 til en kopi av det eldste vinduet som kunne dokumenteres hadde stått i denne åpningen.

Undersøkelsene har vist at etter ombyggingen i 1908 er fasadene inn mot gårdsrommet endret flere ganger. Den tofløyete hoveddøra stod i østfasaden. På et senere tidspunkt ble hoveddøra flyttet til sydveggen mot portrommet. Denne døra ble senere blendet og erstattet av en enkeltdør plassert på samme sted som den opprinnelige døra stod. Den innvendige trappa til 2. etasje slo motsatt vei av dagens trapp, slik at dørplasseringen i sydveggen i den perioden var mulig. Sydøstre hjørne var også avkuttet og skrådd, trolig for at det skulle være lettere å komme inn i og ut av gårdsrommet med hest og kjerre.

Østfasaden mot gården, er også bygget om flere ganger. De to vinduene i 2. etasje som stod mot gården i 1908 er fjernet. Det ene som sto mot nordøstrommet er blendet, mens det som stod til gangen ble erstattet av en dør ut til en nybygget balkong. Dette ble trolig utført i begynnelsen av 1950- åra. Hoveddøra er skiftet flere ganger, senest i 1990- åra.

Gårdsanlegget ble midlertidig fredet i 1994 og tinglyst vedtaksfredet i 22.9.2005.

¹ Branntakstprotokoll nr.6 (1908-1939) for lensmannen i Røros autorisert 22 januar 1908, fol. 24b-25a.

Fig. 2. Røros. Sleggveien 3. Til venstre: Hovedfasaden. Foto: J. Brønne 2006. Til høyre: Nord og østveggen. Nordveggen er fremdeles umalt, og «husmorvinduet» med løse sprosser står i hjørnerommet i 2. etasje not nordøst. Panelet på østveggen har spor etter tre generasjoner med, - og uten overflatebehandling. Sporene etter innbøtingen av østvinduet i 2. etasje er lett synlig. Foto: Berit Bakosgjelten 1995.

2 Bakgrunnen for undersøkelsene

Undersøkelsen ble initiert av kulturminneforvalteren og eieren Berit Bakosgjelten. Grunnen til at undersøkelsene er gjennomført, er at eieren ønsker å inkorporere skjælet som ligger inntil hovedbygningen mot øst i hovedbygningens funksjoner, og innrede bad og vaskerom i det nåværende skjælet. Som prinsipp og ideskisse ble disse planene bifalt av Sør-Trøndelag fylkeskommunes representanter på et møte i Sleggveien 3, høsten 2013. Tilstede var; Antikvarene Mette Bye og Roy Åge Håpnes, Sør-Trøndelag fylkeskommune, eieren Berit Bakosgjelten, kulturminneforvalter Jon Nordsteien, leder av uthusprosjektet Magnus Borgos og undertegnede.

I tillegg er hele østveggen- og deler av sydveggen bærende sviller, balkong, balkongdør og panel i meget dårlig forfatning. Isolasjonen og vindtettingen i de delene som er oppført i stenderverk på øst- og sydveggene er også svært mangelfulle, slik at det er stort behov for å få utbedret denne delen av huset.

Fylkeskommunen ønsket mer kunnskap om hovedbygningens bygningshistorie på de sidene av huset som vender mot gårdsrommet, og en konkretisering av de tiltakene som foreslåes for ombygningen av skjælet.

Undersøkelsene har i hovedsak vært konsentrert om å forsøke å kartlegge hvordan de to fasadene så ut etter ombyggingen i 1908, og videre søke å få oversikt over de endringene som er foretatt i fasadene.

Arbeidet inngår som en del av det årlige rådgivings- og undersøkelsesprosjektet som NIKU utfører på Røros for Riksantikvaren.

Fig. 3. Røros. Sleggveien 3. Østfasaden. Foto: J. Brønne 2014.

Fig. 4. Røros. Sleggveien 3. Portrommet sett mot vest, med nedre del av sydfasaden til høyre. Foto: J. Brønne 2001.

3 Metode for undersøkelsene

For å kartlegge konstruktive detaljer og endringer i fasadene, ble det gjort mange inngrep i sekundære bygningselementer i form av fjerning av listverk og panel. For å kontrollere konstruktive detaljer, er det også benyttet digitalt endoskop. Fargeundersøkelsene er i denne undersøkelsen kun benyttet som et supplement til de bygningsarkeologiske undersøkelsene. Fargeundersøkelsene ble gjort ved lagvise avdekkinger og registrering av malinglag, samt kontrollprøver med skalpell på bygningselementene og vurdering av overflater i feltmikroskop på stedet. Undersøkelsene ble utført i juni og september 2014.

Resultatet av undersøkelsene er basert på funn på stedet sammenholdt med arkivalia, branntakster og sivilarkitekt Jon Nordsteiens oppmålinger fra 2011 - 2012.

3.1.1 Fargeregistrering

Fargeregistrering ble gjort ved bruk av NCS-S systemet, som er et system for fargebeskrivelse.² Fargekodene skal i de fleste tilfellene oppfattes som veiledende, ettersom det sjelden er mulig å finne én NCS-kode som fullstendig samsvarer med den avdekkete fargen. Dersom det er oppgitt to koder med skråstrek mellom, anses fargen å ligge mellom de to kodene. Det må også tas høyde for at de avdekkete malingene gjerne er skitne, avblekete og nedslitte, og at fargene derfor kan se annerledes ut enn da malingene ble påført. Oljen i oljebaserte malinger gulner dessuten når den ikke utsettes for lys. Det betyr at de fargene som avdekkes vanligvis er for varme eller gule i forhold til hvordan de opprinnelig har vært. Det er tatt hensyn til fargeendringene når fargene registreres.

3.1.2 Fotografier

Undersøkelsen er fotodokumentert med digitale fotografier. Hvis ikke annet er nevnt, er fotografiene er tatt av prosjektleder i forbindelse med undersøkelsene. Det er videre tatt fotografier under undersøkelsene for å dokumentere funn. Relevante fotografier blir oversendt Riksantikvaren på CD.

4 Resultat av undersøkelsene

Resultatene av undersøkelsene er sammenholdt med branntakstene fra 1857³ og 1909, og Sivilarkitekt Jon Nordsteiens oppmålinger av eiendommen fra 2011 – 2012.

Branntaksten fra 1857 inneholder en del usikkerheter, blant annet i forhold til plassering og størrelse på svalgangen og adkomsten til «Røstloftet». Den bygningen som omtales i branntaksten fra 1857 ble i årene 1908-1909 fullstendig ombygget til dagens planstørrelse og volumer, men med et annet utseende mot gården. Det ferdig ombyggete huset er beskrevet i en branntakst fra 21 januar 1909.⁴

Mot gården er hovedbygningens øst-, og sydfasader ombygget flere ganger etter 1909.

Branntaksten fra 1909 beskriver 13 fag vinduer i hovedbygningen. Vinduene fordeles ved branntaksten på følgende måte i huset:

1. Etasje:

- 2 stk. Stua
- 1. stk. Kammers mot nordvest

² Natural Color System® Index 2009

³ Branntakst av 17. Juli 1857.

⁴ Branntakstprotokoll nr.6 (1908-1939) for lensmannen i Røros autorisert 22 januar 1908, fol. 24b-25a.

- 1 stk. Kjøkken

2 . Etasje:

- 1 stk. Portloftet
- 2 stk. Stuerommet
- 1 stk. Kammers mot nordøst
- 2 stk. Kammers mot sydøst
- 1 stk. Trapperommet

3. Etasje:

- 1 stk. Portloftet mot øst
- 1 stk. Mørkeloftet mot nord

Branntaksten fra 1909 beskriver en dobbel og 10 enkle dører, totalt 11 dører i hovedbygningen. Dørene fordeles ved branntaksten trolig på følgende måte i huset:

1. Etasje:

1. To-fløyet hovedinngangsdør. Gangen.
2. Dør gang/dagligstue
3. Dør dagligstue /kjøkken
4. Dør stue/kammers
5. Dør gang/kjøkken

2. Etasje:

1. Dør gang/kjøkkenloft sydøst
2. Dør gang/dagligstueloft
3. Dør dagligstueloft/portloft
4. Dør dagligstueloft/kammersloft nordøst
5. Dør kjøkkenloft/kammersloft nordøst (Usikker)

3. Etasje:

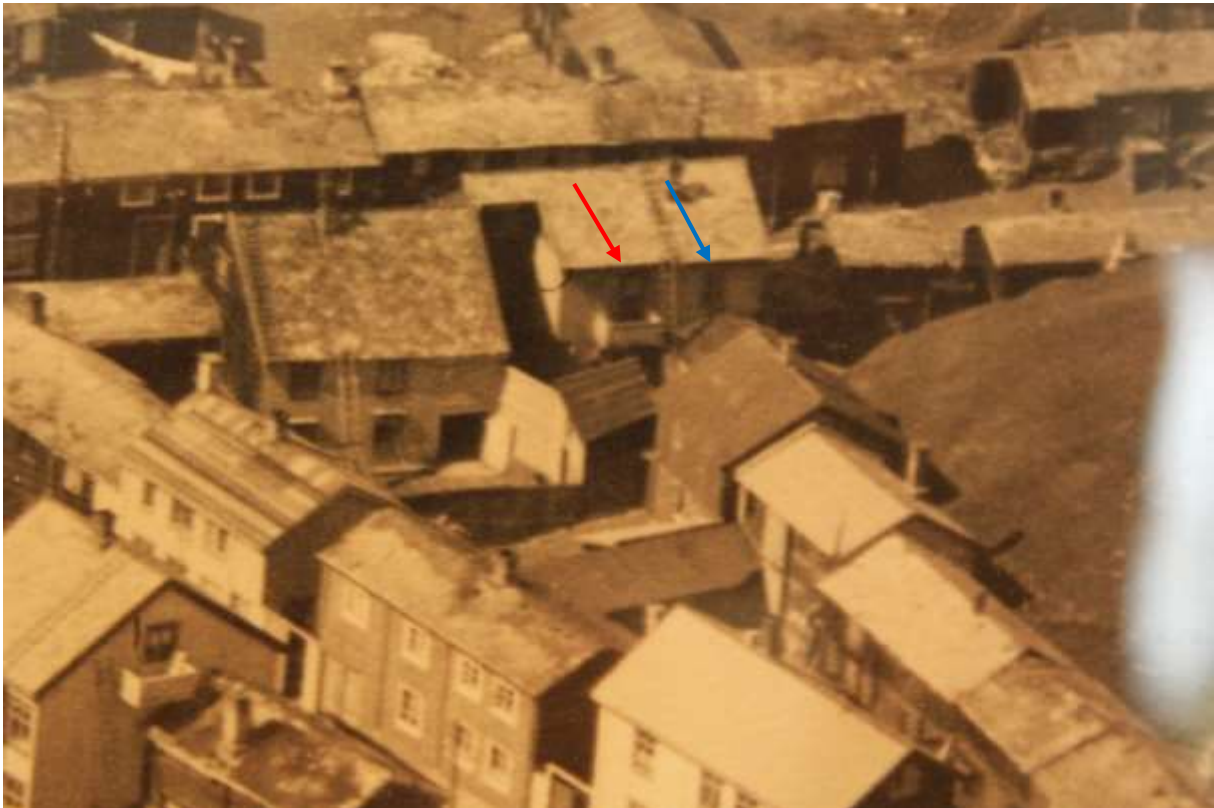
1. Dør røstloft/portrøstloft

I forhold til dagens utseende, er det to vinduer som i dag ikke er i huset. Begge disse vinduene sto i 2. etasje. Det ene er vinduet som sto mot øst i nordøstkammerset. Vinduet er i dag blindet. Det andre er vinduet som er eneste mulighet for lys inn i trapperommet, sto i gangen i 2. etasje mot øst. Dette vinduet er i dag erstattet av døra ut til den sekundære balkongen.

Balkongen i 2. etasje er trolig fra første del av 1950- åra. Balkongen vises på et flyfoto, som kan dateres til 1951/52, på grunnlag av stillaser som står på Bergmannsgata 32. Bergmannsgata 32 ble modernisert i 1951/52.⁵

Hoveddøra var en tofløyet, innadslående sveitserdør. Døra har stått der hvor dagens hoveddør står. Det er ikke mulig å stadfeste nøyaktig hvor i veggen den sto, idet hele denne delen av veggen i 1. etasje er en bindingsverksvegg, og vertikale stendere i veggen er flyttet flere ganger, blant annet i forbindelse med innsettingen av dagens dør. Døra fra 1908 har trolig hatt glass i øvre fyllinger, idet det er liten plass til overlys over døra.

⁵ 1952. Norges Bebyggelse, Herredsbind Sør- Trøndelag. Østre del. Bind 1. s 591.

Fig. 5. Røros. Detalj av flyfoto tatt i 1951/1952 av Widerøes Flyveselskap. Balkongen, og forrige generasjon balkongdør er synlig på bildet. (Rød pil) Balkongen er senere bygget om, med en annen type kledning. Den nye kledningen har kun et malinglag under de to lagene med emulsjonsmaling som er påført i 2001 og 2011 i forbindelse med kursvirksomhet på Håndverkerdagene. Vinduet til nordøstrommet er også synlig på bildet. (Blå pil). Foto: J. Brønne. 2014.

Dagens balkongdør må være satt inn etter ca. 1970, idet hengslene er originale og er festet med Pozidriv skruer. Årstallet ble bekreftet ved en henvendelse til produsenten i USA⁶

Glasset i hoveddøra i 1. etasje er produsert i september 1990⁷, og døra er derfor trolig satt inn i løpet av de første årene av 1990-tallet. Døra er eldre enn mars 1995 da nåværende eier var på første befaringsfor et evt. kjøp.

⁶ E- post. 30.6.2014. Greetings Jon. The POZIDRIV® cruciform drive system was developed in 1966 and would have probably entered the Norway market in 1967-1970 time frame most likely through our European Partner GKN fasteners. Can you tell me a little more about your historical building project and how POZIDRIV screws are involved? Best regards, Mike. Michael Mowins. President-Global Licensing. +1 (508) 353-3562 (Mobile) www.phillips-screw.com

⁷. Termoglass er alltid datert før forsegling på aluminiumen mellom de to glassene.

Fig. 6. Røros. Sleggveien 3. Detalj av fotografi tatt i 1984.⁸ Fotograf Arve Kjersheim, Riksantikvaren.⁹ Det nye faspanelet på østveggen de vinduet ble blendet står umalt. (Rød pil) Vinduet er trolig fjernet i tiden rett før 1984.

Fig. 7. Røros. Sleggveien 3. Hovedinngangsdøra. Døra er satt inn i begynnelsen av 1990-åra. Foto: J. Brønne. 2014

⁸ Datert av Magnus Borgos, Røros. okt. 2014, på grunnlag av at det er stillaser på Sangerhuset, (Blå pil) som ble reparert i 1984.

⁹ Myklebust, Dag. 2014. *Med Vilje og Viten. Om kulturminnevern i Norge. Riksantikvaren 1912-1958.*Oslo. s. 226.

Fig. 4. Røros. Sleggveien 3. Nedre del av sydøstre del av sydveggen. Til høyre sees den sekundære innkledningen og panelet på det som tidligere var det avkuttete hjørnet mot sydøst. (Merket A. på fig. 8.) Til venstre for dette panelet er det fjernet en del av et opprinnelig panelbord med «Trønderpanel» fra 1908. I åpningen synes svilla med den skrå forhugningen fra 1908 for det avkuttete hjørnet. (Rød pil). Til venstre for dette sees trappa som ledet inn til den sekundære inngangen til trapperommet, og det sekundære panelet som er påsatt der den sekundære inngangsdøra stod. (Merket B. på fig. 8.) Dette nedre feltet av sydveggen og panelet i resten av sydveggen i portrommet er malt engelsk rødt med linoljemaling. Foto: J. Brønne. 2014.

Fig. 5. Røros, Sleggveien 3. Sydligste del av østveggen med fjerde generasjon hovedinngangsdør og annen generasjon balkong og balkongdør. Diverse panelbord er fjernet for å kartlegge den bærende konstruksjonen, og de endringene som det er mulig å påvise. Til venstre synes stenderen som markerte syddavslutningen på det avkuttete hjørnet på østveggen. (Blå pil) Tømmerdelen av østveggens 1. etasje slutter rett til syd for den røde veggen i skjælet. (Sort pil) Dette er det nordligste punktet hvor den opprinnelige fløydøra kan ha stått. Resten av veggen helt bort til sydøsthjørnet er en stenderverksvegg. Innbøtingen av panelet syd for dagens hoveddør (Rød pil) markerer det sydligste punktet hvor den opprinnelige fløydøra kan ha stått. (Se også fig.9.) Foto: J. Brønne. 2014.

Fig. 6. Røros. Sleggveien 3. Østveggen. Panel og gerikter er fjernet i 1. og 2. etasje for å kartlegge plasseringer av de opprinnelige vinduene fra 1908. Det var mulig å finne sikker innplassering av nordvinduet. Dette er markert på oppmålingen på fig. 10. Videre er det markert på fig. 7. med snorer som er spendt opp mellom ytterhjørnene i den opprinnelige åpningen i veggen. Plasseringen av sydvinduet i østveggen kunne ikke stadfestes med sikkerhet, men sporene i stenderverket tyder med stor sannsynlighet for at vinduet i 1908 ble plassert slik det er skissert på fig.10. Det vil si omtrent der hvor dagens balkongdør står. Foto: J. Brønne. 2014.

Fig. 7. Røros. Sleggveien 3. Nordlige del av østveggen, med snormarkeringen av åpningen etter det nordligste vinduet i veggen. (Sorte streker) Se også fig. 10. Foto: J. Brønne. 2014.

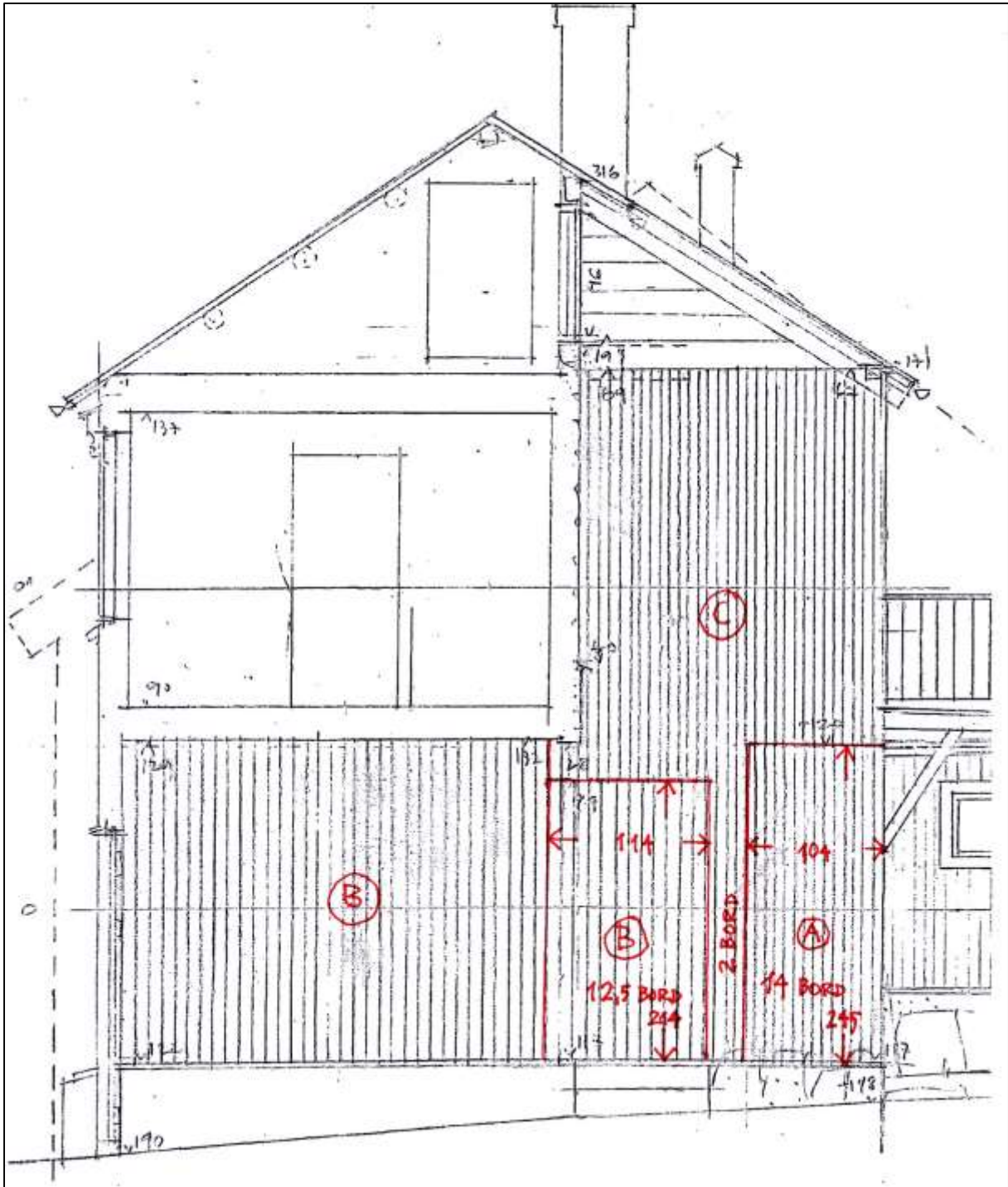

Fig. 8. Røros. Sleggveien 3. Hovedbygningen, sydveggen. Registrering av tidligere åpninger i veggen og paneltyper. Se fig.11. for klassifisering av paneltypene. Resultatet av registreringen er markert på en oppmåling utført av sivilarkitekt Jon Nordsteien 2011-2012.

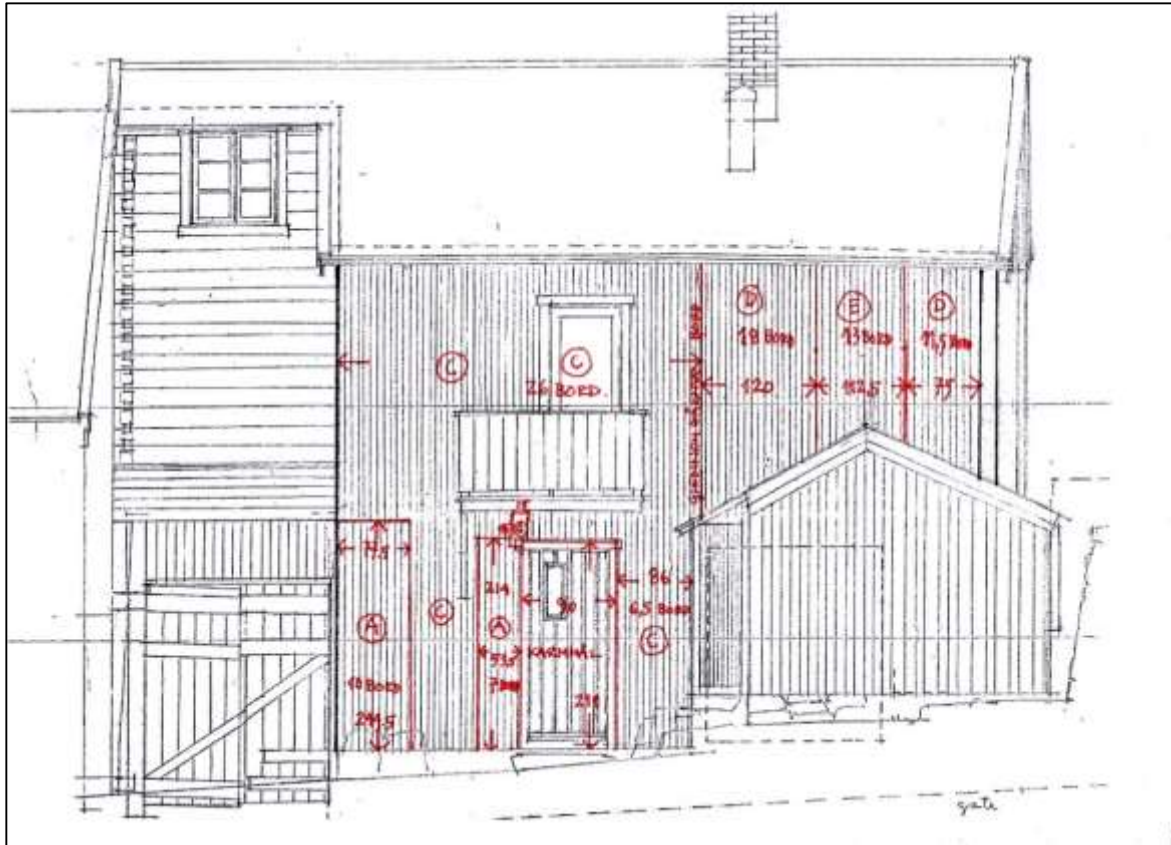

Fig. 9. Røros. Sleggveien 3. østveggen. Registrering av tidligere åpninger i veggen og paneltyper. Se fig.11. for klassifisering av paneltypene. Resultatet av registreringen er markert på en oppmåling utført av sivilarkitekt Jon Nordsteien 2011-2012.

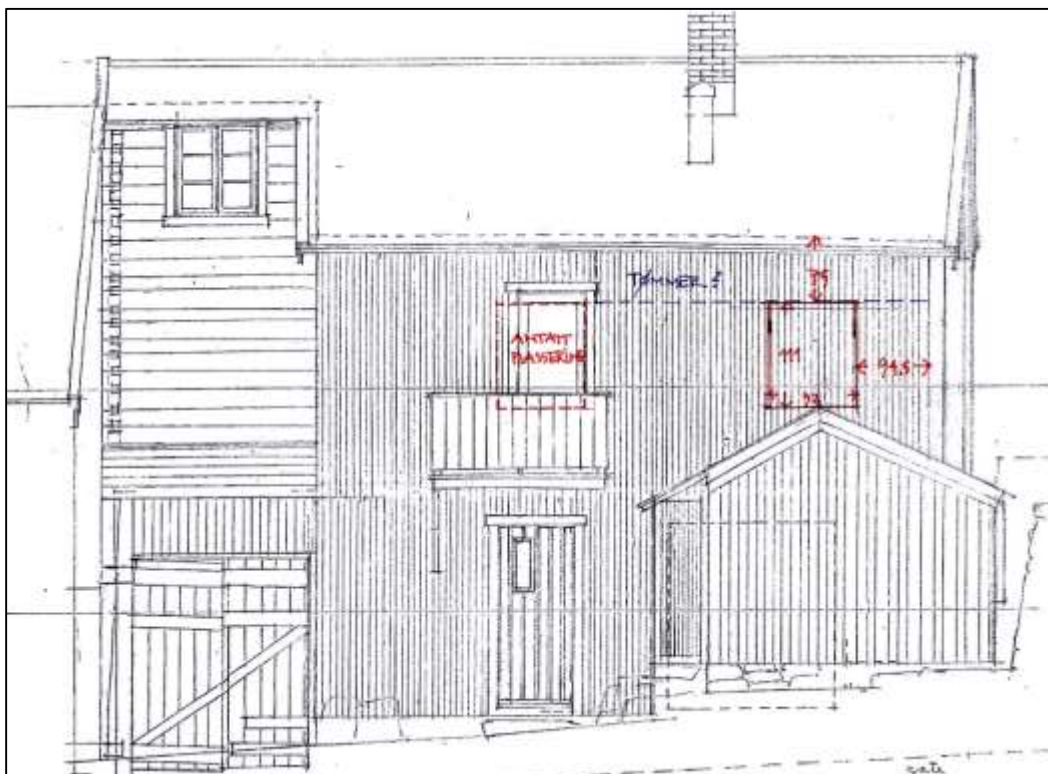

Fig. 10. Røros. Sleggveien 3. Østveggen. Registrering av tidligere vindusåpninger. Øvre del av nordøstdelen av østveggen ser ut til å ha tømmer i den bærende konstruksjonen, på samme måte som den nedre delen av samme veggfelt på østveggen. (Se fig. 5.) Hvordan disse to tømmerdelene tidligere er benyttet vil trolig fremkomme når panelet fjernes på østveggen. Resultatet av registreringen er markert på en oppmåling utført av sivilarkitekt Jon Nordsteien 2011-2012.

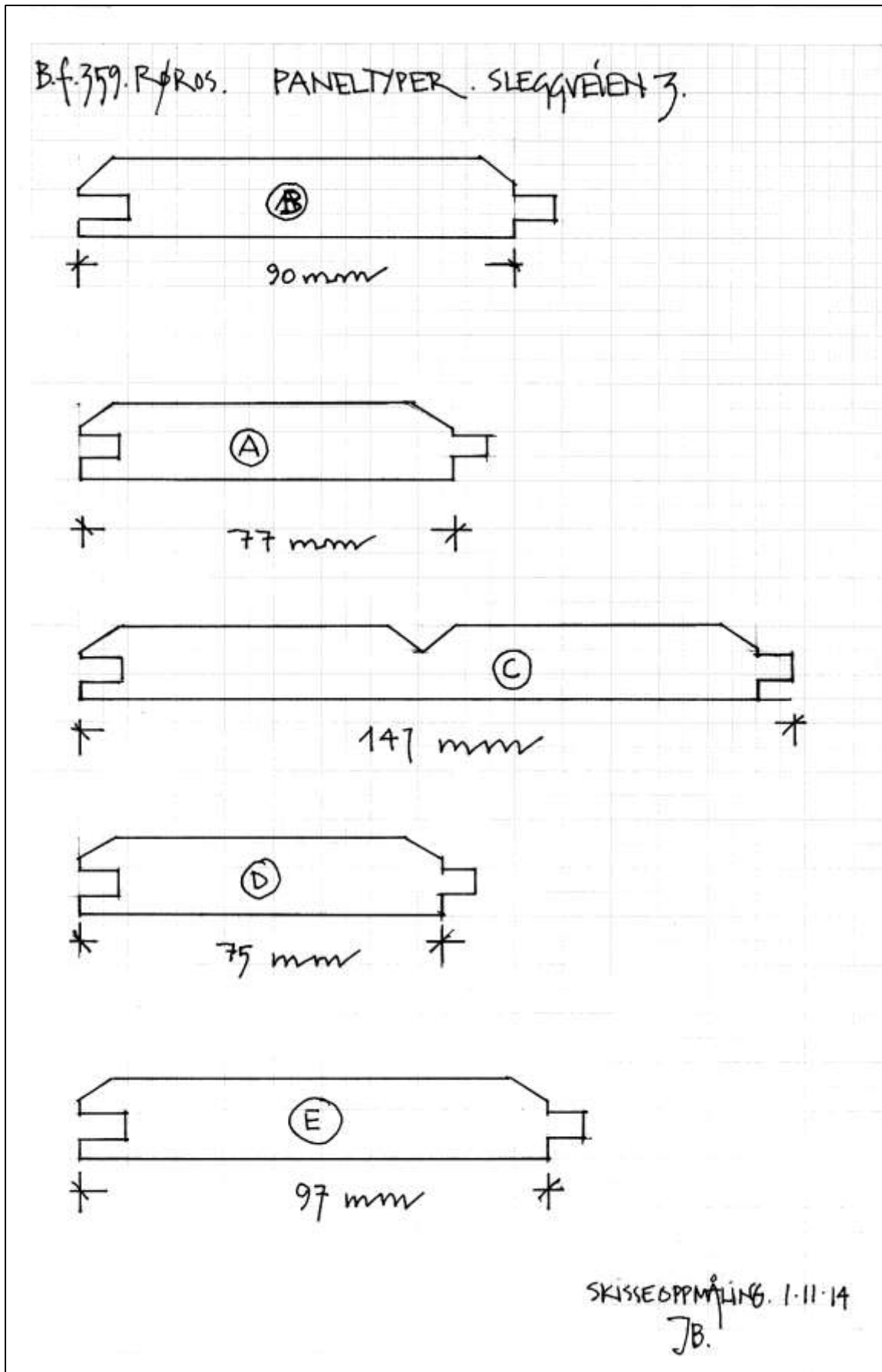

Fig. 11. Røros. Sleggveien 3. paneltyper på syd-, og østveggene. Se fig. 8 og fig. 9 for plassering på veggene. Det opprinnelige panelet som sto på begge veggene i 1908 var «Trønderpanelet», type C. Skisseoppmåling. J. Brønne 2014.

4.1 Fargeundersøkelser

4.1.1 Østveggen

C. Registrerte malinglag på opprinnelig panel fra 1908. (Se Fig. 9 og fig. 11.)

Avdekket Lag Nr	Avsluttet Lag Nr	Farge	NCS S Kode	Materialer	Merknader
Lag 4*	L4	Skarp gul oker	Ikke kodet	Emulsjonsmaling	Nåværende malinglag. Malt på kurs i 2011
Lag 3 *	L3	Gul oker	4030-Y30R/4030-Y20R	Emulsjonsmaling	Malt på kurs i 2001
Lag 2 *	L2	Gul oker	4030-Y30R/4030-Y20R	Emulsjonsmaling	
Lag 1*	L1	Gul sandstein	3020-Y40R	Linoljemaling	
Tre		Lyst			

A. Registrerte malinglag på sekundært panel på innkledningen av det avkuttete og skrådde hjørnet mot sydøst. (Se Fig. 9. og fig. 11.)

Avdekket Lag Nr	Avsluttet Lag Nr	Farge	NCS S Kode	Materialer	Merknader
Lag 4*	L4	Skarp gul oker	Ikke kodet	Emulsjonsmaling	Nåværende malinglag. Malt på kurs i 2011
Lag 3 *	L3	Gul oker	4030-Y30R/4030-Y20R	Emulsjonsmaling	Malt på kurs i 2001
Lag 2 *	L2	Gul oker	4030-Y30R/4030-Y20R	Emulsjonsmaling	
Lag 1*	L1	Lys gråhvit	Ikke kodet	Linoljemaling	
Tre		Lyst			

4.1.2 Sydveggen

C. Registrerte malinglag på opprinnelig panel fra 1908. (Se Fig. 8. og fig. 11.)

Avdekket Lag Nr	Avsluttet Lag Nr	Farge	NCS S Kode	Materialer	Merknader
Lag 2 *	L2	Engelsk rød	Ikke kodet	Linoljemaling	Nåværende malinglag. Nedre del av panelet. Se fig. 4
Lag 1*	L1	Gul oker	4030-Y30R/4030-Y20R	Emulsjonsmaling	
Tre		Lyst			

A og B. Registrerte malinglag på panel som dekker tidligere døråpning i sydveggen og innkledningen av det avkuttete og skrådde hjørnet mot sydøst (Se Fig. 8. og fig. 11.)

Avdekket Lag Nr	Avsluttet Lag Nr	Farge	NCS S Kode	Materialer	Merknader
Lag 2 *	L2	Engelsk rød	Ikke kodet	Linoljemaling	Nåværende malinglag.
Lag 1*	L1	Hvit		Linoljemaling	
Tre		Lyst			

B. Registrerte malinglag på opprinnelig panel fra 1908 inne i portrommet. (Se Fig. 8. og fig. 11.)

Avdekket Lag Nr	Avsluttet Lag Nr	Farge	NCS S Kode	Materialer	Merknader
Lag 2 *	L2	Engelsk rød	Ikke kodet	Linoljemaling	Nåværende malinglag.
Lag 1*	L1	Blek gul oker	Ikke kodet	Emulsjonsmaling	Opprinnelig maling. 1908. Som sydveggen i portrommet
Tre		Lyst			

Fargeundersøkelsene bekrefter de funnene og observasjonene som er gjort ved fjerning av panel, sammenlikning med oppmålingstegningene, kontroll mot branntakster, arkivalia og eldre foto.

5 Forslag til tiltak

5.1.1 Tilstand

Det er stort behov for restaurering av hovedbygningens øst- og sydfasader. Det er større råteskader i sviller og terskel på hele østveggen, også den delen som utgjør nordøstdelen inne i skjælet. Det er trolig også skader på svilla i den østligste delen av sydveggen.

Alt panelet på østveggen er i meget dårlig forfatning. Det er råteskader i panelet over hele veggflaten, panelbordene har også til dels krympet og slått seg kraftig, slik at not og fjær har gått fra hverandre en rekke steder. Dette medfører at fukt og vann trenger inn i veggen. Isolasjonen og vindtettingen i stenderverksveggene er utilstrekkelige, så gangene i begge etasjer, trapperommet og rommet mot nordøst i 2. etasje er svært kalde i kuldeperioder.

Det er også vanninntrenging i gulvkonstruksjonen og bak panelet ved innfestingen av balkongen, og i balkongdøra som det ikke lenger er mulig å lukke forsvarlig.¹⁰

5.1.2 Tiltak

NIKU vil foreslå følgende tiltak. Alle tiltak i bygningen skal godkjennes av antikvariske myndigheter i Sør- Trøndelag fylkeskommune. Panelet demonteres på den delen av sydveggen som ligger øst for portrommet. Det gjøres forsøk på å demontere panelet slik at mest mulig av det nåværende panelet kan gjenbrukes. Dette kan være vanskelig, idet panelet er tynt, sprøtt og er festet med moderne jevntykk klipt blank spiker. Panel som er helt etter demontering gjenbrukes.

Panelet på hele østveggen demonteres. Ettersom panelet nå er registrert, fotodokumentert og målt opp, er det ikke nødvendig å ta vare på all panelet på østveggen. Som fremtidig referanse må det tas vare på et panelbord som er i god stand, ca. 1 meters lengde, av alle typene panel (A – E) på begge veggene. Prøvene benyttes til å kopiere panelene. Deretter skal de merkes, pakkes in og oppbevares på uthusloftet i Sleggveien 3.

Eksisterende vindtetting og isolasjon fjernes. Råteskader i tømmer, stenderverk og sviller utbedres og innbøtes. Hoveddøra, balkongen og balkongdøra fjernes. Hoveddøra og balkongdøra med karmmer merkes og oppbevares på uthusloftet.

Når all panelet er tatt av veggene vil det trolig komme fram tydelige spor etter opprinnelige plasseringer av de to vinduene og den opprinnelige tofløyete inngangsdøra i østveggen. På grunnlag av det formatet som ble registrert i den tidligere karmåpningen på nordvinduet i 2. etasje i østveggen, og de sporene som ble registrert etter sydvinduet i 2. etasje i østveggen, ser det ut til at disse to vinduene har hatt tilnærmet samme format som nordvinduet i 2 etasje i nordveggen.

Det lages to nye vinduer av samme format og sprosseinndeling som nordvinduet i 2 etasje i nordveggen. Vinduene lages som tradisjonelle utadslående/innadslående vinduer. Om ønskelig kan det monteres isolerglass i innervinduene. Innervinduene bør være til å hekte av. Vinduene monteres i de opprinnelige vindusåpningene i 2. etasje på østveggen.

¹⁰ Se. Også: B.f. 359. Brønne, Jon. 1998. Røros. Sleggveien 3. Utvendig overflatebehandling og div. arbeider. Befaring 18.9.1997. Røros/Oslo 18.6.1998. NIKU. Rapport.
Og B.f.359. Brønne, Jon. 2001. Røros. Sleggveien 3. Innredning av portloftet. Rapport fra befaring 3.5.2001. Røros mai 2001/Oslo juni 2001. NIKU. Rapport.

Eieren har skaffet til veie en lien, innadslående tofløyet tre-fyllings inngangsdør i sveitserstil. Dørbladene har glass som erstatter øvre fylling. Døra kommer fra Rørosområdet, og er av en type som er typisk for perioden rundt århundreskiftet 1900. Formatet passer meget godt til huset. Døra vil bli restaurert på Antikvarisk Verksted på Rørosmuseet. Døra monteres der dagens hoveddør står. Enten plasseres døra der sporene etter den opprinnelige dørplasseringen vises i svill eller stenderverk, eller så plasseres den der det er best i forhold til gangrommet innenfor. Døra har rester av et lag linoljemaling. Røde ramtrær, hvit fris og grønne fyllinger. Det anbefales at døra males i de opprinnelige fargene, idet fargene passer godt til husets øvrige farger og fargesetting.

Ny isolasjon og vindtetting etableres. Det høvles opp tre typer kopipanel. Alt panelet høvles i samme tykkelse, med korresponderende not og fjær. Typene A, B og C kopieres. Typene A og D har trolig opprinnelig vært helt like, men krymping og nedbryting har endret type D litt slik at den i dag fremstår som litt smalere. Typene B og E kan også opprinnelig ha vært svært like. Dette må kontrollmåles når panelet er demontert. Det kan være at undertegnede har feilmålt panel E, og tatt med fjæra i breddemålet. Uansett vil formatet på panel B, også kunne benyttes de stedene hvor panel E har blitt benyttet. Panelet monteres nøyaktig slik det nå er montert, og som det fremgår av oppmålingene i denne rapporten. I feltet der balkongen og balkongdøra har stått settes det inn faspanel av type B, for å vise hvor balkongdøra og balkongen sto i perioden ca. 1950- 2015. I alle horisontale skjøter mellom de ulike paneltypene skjæres skjøtene med 45° vinkel slik at vannet ikke renner inn i skjøtene. Ved å beholde samme panelfordeling i syd-, og østfasadene som det er i dag, vil det også i fremtiden være mulig å lese de endringene som har vært i fasaden etter 1908. Det monteres et solid vannbord over panelet i overgangen inn til tømmerveggen på sydveggen. Vannbordet krabbes tett inn mot tømmeret.

Eieren har tidligere fått høvlet opp listverkskopier av de opprinnelige geriktene som ble montert i huset i 1908. Disse kopigeriktene monteres rundt vinduene og dørene på inn-, og utside.

Østveggen og den østre delen av sydveggen som er utenfor portrommet males med linoljemaling i den opprinnelige fargen på østveggen fra 1908, gul sandstein NCS S 3020-Y40R. Det ser ut til at denne delen av sydveggen sto umalt i en periode, og først ble malt da østveggen ble malt annen gang med emulsjonsmaling. Likevel mener NIKU at det er best å male både det nye panelet og det panelet som evt. kan gjenbrukes på sydveggen med linoljemaling, idet en emulsjonsmaling kan få dårlig feste på det nye, høvlete,- og eldre og nåværende linoljemalte panelet på sydveggen. Vindus-, og dørgeriktene males grønne med linoljemaling som i resten av huset. Vinduene i østveggen males hvite med linoljemaling, som vinduene på nordveggen. Alt malerarbeid skal utføres med pensel.

6 Kilder:

6.1 Litteratur.

- 1952. Norges Bebyggelse, Herredsbind Sør- Trøndelag. Østre del. Bind 1. s.632 og 591.
- 1974. Rørosboka. Bind. 4. Røros.

6.2 Arkivalia

- Askeladden. 91809-1 Våningshus. Sleggveien 3. Røros. G. 161. B. 50.
- Brønne, Jon. 1998. *B.f. 359. Røros. Sleggveien 3. Utvendig overflatebehandling og div. arbeider.* Befaring 18.9.1997. Røros/Oslo 18.6.1998. NIKU. Rapport.

- Brønne, Jon. 2001. *B.f.359. Røros. Sleggveien 3. Innredning av portloftet. Rapport fra befaring 3.5.2001.* Røros mai 2001/Oslo juni 2001.NIKU. Rapport.
- Os, Kolbjørn Vegar. 2008. *Tilstandsrapport for 91809-1, Våningshus på Sleggveien 3. Røros*

Norsk institutt for kulturminneforskning er et uavhengig forsknings- og kompetansemiljø med kunnskap om norske og internasjonale kulturminner.

Instituttet driver forskning og oppdragsvirksomhet for offentlig forvaltning og private aktører på felter som by- og landskapsplanlegging, arkeologi, konservering og bygningsvern.

Våre ansatte er konservatorer, arkeologer, arkitekter, ingeniører, geografer, etnologer, samfunnsvitere, kunsthistorikere, forskere og rådgivere med spesiell kompetanse på kulturarv og kulturminner.

www.niku.no

NIKU Oppdragsrapport 175/2014

NIKU hovedkontor
Storgata 2
Postboks 736 Sentrum
0105 OSLO
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tønsberg
Farmannsveien 30
3111 TØNSBERG
Telefon: 934 66 230

NIKU Bergen
Dreggsallmenningen 3
Postboks 4112 Sandviken
5835 BERGEN
Telefon: 922 89 252

NIKU Trondheim
Kjøpmannsgata 25
7013 TRONDHEIM
Telefon: 922 66 779 /
405 50 126

NIKU Tromsø
Framsenteret
Hjalmar Johansens gt.
14
9296 TROMSØ
Telefon: 77 75 04 00